

MAGYAR POLGÁR

POLITIKAI NAPILAP.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

Egész évre	16 ft. — kr.
Félévre	8 " — "
Egy negyedre	4 " — "
Egy hónapra	1 " 50 "

SZERKESZTŐSÉGI IRODA:

A lyceumi nyomdában.

Kiadó hivatal:

A lyceumi nyomda „központi irodájá"-ban, főtér, gr. Teleki Domokos-ház.

HIRDETÉSI DIJAK

Ötször hasábozott sor ára 6 kr. Minden hirdetés után 80 kr. bélyegilleték.

Nagyhirdetéseknél kedvezmények.

NYILTÉR

soroként, vagy annak helye 25 kr.

Reklamok:

hírfűszerbe soroként 1 ft.

KOLOZSVAR, MART. 11. 1873.

Felhívás Erdély földbirtokosaihoz.

Nagyon sajnálom, hogy a nyilvánosság terén vagyok kénytelen azon t. urakhoz szólni, kik a bécsi világkiállításra különféle termékeket és cikkeket küldeni ígértek! Az erdélyi gazd. egyesület gyűjteményes kiállítására még eddig nagyon kevés tárgy érkezett be, dacára annak, hogy a beküldési határidő már f. hó 25-én letelik. A nyert ígéretek nyomán a bécsi világkiállítási palota csarnokában megfelelő helyet kértünk — valjon nem fognak e pirulni Erdély földbirtokosai, ha e hely üresen marad — üresen az ő hanyagságuk és közönyük miatt! Még van idő segíteni e szégyenletes állapotot — küldjenek buzát, rozsot, gyapjút sat. egyáltalában bármely gazdasági terméket. Nem kell sok az egyes cikkekből, csak néhány kupa, font vagy köteg — de kell az országnak minden egyes vidékéről, hogy a külföld megítélhesse, mit és mely minőségben képes Erdély termelni.

Most nyílik reánk nézve a legkedvezőbb alkalom, megmutatni a nagy mivelt világnak, hogy mi is existálunk, mi is munkálkodva fáradsunk és a kor intő szavát — ha későbbre is mint mások — mi is megértettük! Ime száz testvéreink megtették kötelességüket, mint szorgalmas, gondolkodó néphez illik — és magyar népünk, mely szintén culturnemzetnek vallja magát, képes volna visszamaradni a békés munka e nemzetközi versenyén?! Ne felejtsük uraim: nem hangzatos szavak, hanem erélyes tettek nyomán ítél a világ, mert egy népet sem emelt nagygyá a vétkes hanyagság és hideg közöny!

Azért sietve hozzuk helyre a mulasztást, tartsunk gyors szemlélt cikkeink felett — meg vagyok győződve, mindenki fog találni oly terméket vagy tárgyat, mely vidékének termelését, viszonyait hiven bemutatja, feltünteti. A küldemények erdélyi világkiállítási felügyelő Gamauf Vilmos urhoz Kolozsvarra czimzendők.

Paget János.

Meghívás.

Az erdélyi gazd. egyesület ez évi rendes közgyűlését Mártius hó 12-én d. e. 10 órákor fogja a városház nagy termében megtartani, miről az egyesület helyi lakó s vidéki tagjai azon kérésrel értesítettek, hogy a kijelölt időben és helyen minél nagyobb számmal megjelenni méltóztatassanak.

KÖZGYŰLÉSI NAPIREND

- 1) Elnöki megnyitó.
 - 2) Titkári jelentés.
 - 3) Pénztári jelentés és a pénztárvizsgáló bizottság jelentése.
 - 4) Az igazgató választmány leköszönése.
 - 5) Egy elnök, két alelnök, huszonnégy választmány névsorának kiküldetése.
 - 6) Indítványok.
 - 7) Ülés bezárta.
- Kelt ez erdélyi gazdasági-egyesület igazgató választmányának Kolozsvárt 1873. Mártius hó 3-án tartott üléséből.

Grof Mikó Imre s. k.
egyleti elnök.

Gamauf Vilmos s. k.
egyleti titkár.

Ugron Gábor beszéde a képviselőházban.

T. ház! A honvédséget az 1868. törvényalkotásakor örömmel üdvözlöttük mindnyájan, mert már nevéhez sok büszkeségünk, sok fájdalomunk és reményünk tapadt. Én homlokegyenest ellenkező

véleményben vagyok, előttem szolgált. Ürményi képviselő társammal, én azt hiszem, hogy a honvédségi törvény megalkotása, nagyon szerencsés, s hogy az nagyobb sikert nem mutathat fel, nem a törvénynek, hanem azon kívül eső tényezőknek tulajdonítható, én nagyon szerencsésnek tartom azt, hogy a törvényhozás akkor felismerte, hogy minden institutio mely már nagy eredményeket mutatott fel, más nemzeteknél, épen azért mert eredményeiben elérte a culminatio pontját szolgálailag nem utánzandó, nem lemásolandó, hanem alapeszméit kell elfogadni és azt kifejteni. A porosz landwehr eszméjét elfogadta törvény, de azt meszsze kifejtette, és azzal a második tartalékok rendszerét alapította meg, oly rendszert, melyben országunk biztonságának nagy biztosítékát találom. Ezen biztosíték hatását, nagyságát nemünk előtt nevelte az, hogy a honvédség a nemzeti sereg alapeszméjére volt alapítva, azon eszmére, melyet nem kicsinyelhetnek a nemzetek ha egyesek, mint Ürményi t. képv. társam tette, talán kicsinyelhetnek is, és nem kicsinyelhetik azok, kik figyelemmel kísérték a 66 és legújabbban 70—71-iki hadjáratok történelmét, a kik nincsenek azon véleményben, hogy azon véres csatáknak nem volt és nem lesz az emberiségre egyéb hasznuk, mint csupán az, hogy megterményítették azon téreket, melyeken lezajlottak.

Megvallom, azt hiszem épen ellenkezőleg mint Ürményi t. képviselő társam, hogy ugy az események hatalma, mint a növekedő felfegyverkezés folytán előbb-utóbb bekövetkező pénzügyi kényszerűség által támogatott nemzeti seregünk fejlődésével a hazám ügyeit intőző körök befogják látni, hogy az államok erejének, vagy gyöngeségének titka ma abban rejlik, hogy a nemzetek aspiratioit az államférfiak ismerik-e és ismerve tudják-e azokat céljaikhoz vezetni, s céljaikhoz vezetve saját céljaikhoz is közelebb jutni. Befogják látni, hogy Magyarország aspiratioi ugy a kor, mint Osztrák Magyarország önvédelmi s pénzügyi igényeinek megfelelően szükséges, hogy a honvédség szaporodása arányában apasztassék a közshadsereg, szóval a honvédség oszlató befolyása egy nagy magyar nemzeti serget hozzon létre a fennálló császári helyett.

Hogy a nemzeti, a néphadseregnek tulajdonított felosztató erő utópia, engem biztosítani látszott Niel marsal tekintélye, ki a nemzetország szervezését, épen az állandó hadseregre gyakorlandó felosztató erejéért ajánlotta.

A honvédség jelenleg nem hordja magában a feloldás hanem épen ellenkezőleg a beoldás tényezőit. Nincs sem hadkészsége, sem harci képessége, sem kiképzése azon előnyös fokon, és mindezek nem bírnak nemzeti szellem jellegével és hatalmával. Ugyan miként is hathatna honvédségünk alap eszméi hatalmával odiság egy más régibb fejlettebb hadsereg, midőn még saját körét, a második tartalék hivatását sem képes betölteni?

S itt van gondolom helye, hogy némi megjegyzéseket tegyek Ürményi t. képviselő társamnak, mivel mint volt szerencsém kifejteni, épen ellenkező elvekből indulok ki.

Hogyha az állandó, a közös hadsereg ellen kellett volna beszédet tartani, azt gondolom, hogy hatalmasabb statisztikai adatokkal, hatalmasabb argumentumokkal ugy pénzügyünk, mint műveltségünk és közigazgatási életünk nézve nem lehetett volna támogatni a honvédséget annak ellenében, mint ezt Ürményi tagtársunk tette (Helyeslés balfelől.)

Mert mit bizonyít az, hogy mi költünk 15 és nem tudom hány milliót a honvédségre? Azt hogy a honvédség nem élet képes? nem azt, hanem hogy mivel ezen költség sok, és mivel a sereg száma most is nagy, arra kell törekednünk, hogy a közshadsereg kevesebbítsék a honvédség mellett, a mely sokkal kevesebbe kerül és sokkal kevesebb tökélet von el az országtól és az ország közigazgatási fejlődésétől. A honvédség elég erős, elég képes arra, hogy ha nem is oly intensitativában, de numerice megfelelőleg kifejtve eleget tehessen azon feladatnak, melynek megoldása a közös hadseregtől váratik.

Kérdem hol van itten a hiba? Bennünk-e? Nem! hanem egészen más tényezőkben s nem a honvédségben. A hiba abban van, hogy a közös hadseregnek egy bizonyos féltékenység uralkodik s

méltán a honvédség ellen; mert tudják, hogy az övék a jelen, s tudják, hogy mellettük harcol az idő, s miénk a jövő; mert ezt senki Európában, legalább egyelőre haladottabb és progressiv gondolkodású ember nem vonja kétségbe, hogy csak a nemzeti hadseregeknek van jövőjük, csak azoknak van jogosultságuk. (Helyeslés balfelől.)

Mit bizonyít az, hogy a sorozás alkalmával elvonják tőlünk legszebb és legdelibb ifjainkat? Azt bizonyítja-e az, hogy honvédségünk elérhetetlen? Azt bizonyítja-e az, hogy nem bír elegendő katonát országunk kiállítani? Azt nem bizonyítja, mert a magyar faj egyike a legharczképesebbeknek azon fajok közül, a melyek az osztrák magyarországi köteleke alatt vannak, itt lehet a legépebb embereket találni. Magyarország szolgáltatja és szolgáltatja a legtöbb katonaképest. (Igaz ugy van.)

A magyar faj örökké harcias volt, az sohasem zugalódott azért, hogy fegyver alá kellett mennie, de igen zugalódott azért, ha a fegyvert nem saját érdekeért, nem nemzeti érzelmeinek megfelelő institutiokért, hanem olyanokért kellett viselni a hol a nemzetet csak eltörpítették, kicsinyítették, a hol a nemzetet lenézték. (Igaz balfelől.)

Mit akarnak a közös hadseregbeli tisztek az által elérni, hogy legszebb, legdelibb ifjainkat elviszik? Semmit egyebet, minthogy a honvédséget kompromitálják, hogy elvéve legdelibb ifjainkat, a honvédség számára oly időtlen és gyenge testalkatúak maradjanak, hogy a katonaruha rajtuk jól sem állhasson, hogy a mikor háborúra kerül a dolog, bizonyos biamagának tegyék ki a honvédséget. És nem keveset tesz az a fiatal emberre, ha egy sereg jól vagy rosszul néz ki. Ezért önkénteseink is mind azon sereghez csatlakoznak, a mely jól néz ki, mert a katonában van, és kell is lenni bizonyos büszkeségnek, és hűségnek. Ugy hiszem, fényes bizonyíték az is, hogy a honvédség felállításának első éveiben, a mikor Bécsben még mosolyog fogadták, a mikor kétes és hiu erőlködésnek hitték a honvédség körüli törekvéseinket, nem akadályozták meg, hanem megengedték hogy sorozzunk a honvédség számára, akkor kaptunk elég honvédet. Én, mint tudom, egy évben, azon székben, a melyet szerencsés vagyok képviselni, 400 emberen felül soroztak a honvédség számára, és mind karcsú ember volt. Ott azonban, a hol erőfeszítésre, a hol intrigrára kerül a dolog, természetesen az egyik vagy másik intézménynek a rövidebbet kell huzni. A rövidebbet pedig az fogja huzni a mely kevesebb pártfogásban részesül, ilyenek pedig találom én a honvédséget. Arról is szolgált Ürményi képviselő ur, hogy felesleges az a roppant nagyszámú hadsereg, a melyet mi tartani akarunk. Ő, ugy látszik, hogy mélyen akarta a kérdést tanulmányozni, hanem egyet elfelejtett. Elfelejtette t. i. azt, hogy Európában alig van ország Ausztrián és Magyarországon kívül, a melynek határai oly védtelenek lennének, mint épen a miénk. Azt hiszem, elfelejtette azt, hogy nekünk nincs sem első, sem második, sem harmadik-vévonatunk, a mely meg volna erősítve. Határaink, teljesen védtelenül állanak, több oldalról csak is folyamok védik, és csak is legnagyobb részt az országközepében. Elfeledni méltóztatik azt is, hogy ide benn védonallal nem is bírnak, és ha elvezetettük az egyik felén a Tiszát, fel kell adni az országnak felét a Dunáig, hogyha elvesztettük a Dunát, visza kell mennünk a Tiszáig. Ily helyzetben gondosan előrelátónak kell lenni, mert lehet hogy igazságuk van a keletieknek, a mint Tisza László t. képviselő társam mondotta, hogy Allah-e a jövő. de én azt tartom, hogy a jövő az előre látásé, a gondoskodásé; felhozott az is, hogy 8 hét és 3 évi idő igen nagy különbséget tesz, de ez mind egyebet mond, és nem azt, hogy ezután 3 évig tartunk zászló alatt minden katonát, sőt ellenkezőleg azt, hogy még azokat se tartuk 3 évig zászló alatt. (Ugyvan! a szélső baloldalon.) Példa van rá komoly megfontolt országokban, a kik a tanulságok napjait élték. Az 1814 vereség után Poroszországban mit tettek, nem 3 évi, hanem 2 évi szolgálatot hoztak be, s legyen meggyőződve a t. képviselő ur, hogy 1814-iki Poroszország katonaságának műveltségére nézve semmivel sem állott magasabban, mint áll Magyarország fiaival jelenleg.

Fegyvelméről, szokásáról is tetszett megemlékezni. Igaz, hogy szükséges is a fegyvelm, de azt

is látjuk, hogy van valami, mi gyakran pótolja a fegyvelmet pótolja a lelkesedés, az önkéntes odaadás, a szives készség; de ezt csak azon hadseregnél tapasztaljuk, a hol a katonaság tudja miért harcol, miért küzd, a hol tudja, hogy a miért küzd az mind az övé: a hol azok iránt, kik vezetik, teljes bizalommal van. Nem úgy áll ez a közös hadseregnél, mert ha megtetszik nézni a tisztek névsorát, figyelemre méltatni azon hanyadot, melyben jelentkeznek a magyar tisztek, tapasztalni fogják, hogy a mi fiaink méltán bizalmatlanok azon hadsereg iránt, méltán érzik magukat kényelmetlenül ott, hol nincsenek saját tiszteik és saját fő-tiszteik vezetése alatt.

Mert nagy dolog a felelőség, még a tudatlan nép előtt is, ha tudja, hogy az az ember, a ki őt vezeti; felelős, mert az országban lakik, az országból el nem menekülhet, megtalálja ő, vagy megtalálja más és szemrehányásokkal illetheti, ez nagyobb megnyugvást szerez neki; mintha idegenek vannak a hadsereg élén, kik jöttek nem tudom honnan, és elmehetnek nem tudom hová, legnagyobb részt németek, ugyanazon németek kikként a nemzeti szellemnek oly nagymértű kifejlődése oly igen szép például szolgálhatna nekünk, de egyszersmind figyelmeztethetne arra is, hogy mi is igyekezzünk nemzeti szellemünket kifejlesztetni, ha lépést akarunk tartani, mert ha numerikus egyenlőségben, sőt tulsúlyban lennénk is megverne minket a szellem, mely őket mint a nemzet fiait lelkesíti, nem pedig mint katonákat.

Igyekezni fogok én is, a honvédség egyes hiányait elmondani oly hiányokat, a melyeket talán előttem mások is érintettek, de nem azon szempontból, mint én. De ezen hiányok mind nem bizonyítják, hogy a honvédség rossz és eltörendő, hanem ellenkezőleg azt, hogy a mi hiányok vannak, azokat megszüntetni, jóvátenni kell igyekeznünk, hogy a honvédség valóságos alapja legyen és lehessen a nemzeti hadseregnek. Mert ha régibb népek Ürményi képviselő társam tanácsát fogadták volna el; akkor midőn a kulcsos megkötés puskák divatoztak, bizonyosan nem találták volna fel a hátultöltőket. Mert ha eldobták volna azokat, mint roszat, haszna vehetetlen, soha sem lett volna alkalma az egyeseknek gondolkodni, elmélni a felett, hogyan lehessen e hiányokat megszüntetni és a fegyvert tökélesíteni.

A seregek hadkészsége (Kriegsbereitschaft) egyik főszempont, melyből itélünk kell. A hadkészség első kelléke a gyors mozgósítás ott lehet, ahol béke idején minden egy a maga helyén van, mint az háboru idején lenne. Honvédségünk csak dandárok és zászlóaljok, illetőleg századokra van osztva, nincs osztályokba és hadtestbe. A minister ur ma előadta, hogy igen is van, bár seregek én hinni a szónak, de leginkább a tényeknek szeretek hinni. S ha igaz a minister ur állítása, azt kérdem hát, hol van a hadosztálytörzs, a hadtesttörzs? Hol vannak a szükséges specialis csapatok a szekerek, és hadszervonat parancsnokság, utász, vasuti távírdász-osztály, hadmérnökkar, élelmezési oszlop (ambulance), és végtére hol van a tüzésérg?

Mindezek nélkül nincs sereg mint szerves egész, csupán egyes fegyvernemek, melyek tehetlenségre vannak kárhoztatva. A tüzésérg fontossága ismeretes és az jelentőségben folyton nyert, nem hogy vesztett volna. A többi csapatrészeket bár kicsinyek is, de szükségesek, és a mit nem szabad felednünk, nem rögtönözhetők. Bizonyosan azt fogják ellenvetni túldalról, mint a minister, hogy a közös hadsereg majd ad annyit, a mennyi kell. Mire felelhetném, hogy az előrelátó Poroszországban a vasuti távírász és egészségi osztályokat éppen a Landwähr kebeléből veszik, hogy az effectiv állományt azok által ne kevesbítsék. Azonban a dolog ugy áll, hogy a közös hadsereg mindazon specialis csapatokkal, melyekkel nem bír a honvédség, alig fedezheti saját szükségait is, nem hogy nekünk adhatná át.

A közös hadsereg kiállít 13 gyalog hadtestet és 5 lovas divisiót, és van 13 tüzer ezrede, mi épen, de nem bőven megfelel a 13 hadtestnek; és kérdem, mi marad hát az 5 lovas divisionnak, s ha valamit ezeknek össze is állítanak, hát akkor hol van az, a melyik a honvédséget fogja támogatni? Kedvünkért a működési alapot és vonalat nem fogják ágyuk fedezése, és a várakat kirohanási tüzer-

ség nélkül hagyni. Már pedig még az utóbbi szükség is alig vagy éppen roppant bajjal fedezhetik. A nem elegendő számú és nem elég messze hordó ágyúkkal felszerelt francia tüzéség az utolsó hadjáratban többször mint tehetetlen gyermek vergődött a nélkül, hogy rövid karjaival ártatlan volt a közelükbe, ki hosszú karjaival távol tartva megverte. Ez óta minden állam tüzéségén javít, szaporít, csak mi állunk 100 ezren felül rugó seregünkkel minden tüzéség nélkül s azon tudattal, hogy a kitől várunk, annak sincs elég és tehetetlen, hogy nekünk juttasson. Vannak az igaz magyar tüzekek és szekerészek a közös hadseregben, kik ha szolgálati idejüket ott kitöltötték, átjönek a honvédségbe, hol aztán a tisztek török a főjüket azon bölcseségen, hogy a jó tüzezből és szekerészből honvéd-lovast vagy gyalogot csinálnak, persze rosszat.

A szekerészettel is így vagyunk, a 7 hadtestet képezhető honvédségnek 9—10 szekerész-századra volna szüksége, mert ezt sem kaphat a közös hadseregből. Bár nem is fordult elő itt azon akadály, mi a tüzéségnél, még sem szervezte azt a minisztérium. Háboru idején nem rögtönözheti, mert vezetésére ügyes és gyakorlott tisztekre van szükség, s ha rögtönözne, minden szekerészeti szabályzat, egyetlen tiszt nélkül a mint ma vagyunk, nagyon szépek lennének azon általuk vezérelt oszlopok, elhiszem, de nem óhajtanám, hogy kényére legyenek hagyatva; nem óhajtanám ily szekerészet visszavonulását fedezni, mert az folytonos felakadás és végtére is elakadás lenne. Nincs műszaki csapatunk és hidszertárunk, sincsenek hadmérnökeink, sincsenek tábornoki tisztjeink! Nincs éppen az, a mi legbecsebb egy seregben, a mi legnehezebb kiképezni egy seregben, s a melynek hiányában egy fej nélkülűk ökök egész honvédségünk, mely csapásra van teremtve, de nincs gondolkodó agya. Ha hiányzanak mind, vagy részben az említett specialis csapatok, nem lehet a honvédséget hadosztály és hadtestre tagozni. S a jelenlegi tagozás mellett meg van nehezítve a vezérlés, még a vezénylet is, és lehetetlenné vagy legjobb esetben késővé van téve a mozgósítás, kétséssé a harc-téren a használhatóság.

Minden sereg főelemét a tisztikar képezi. A honvédtisztikar képzettsége és szelleme valójában nem felel meg sem várakozásunknak, sem céljának. En négy részre osztom a tisztikart, 1-ször olyanokra, kik 184%-ben nyerték igényeiket jelenben elfoglalt állomásaikra. Ezek szellemét nem tartom kérdésbe vonhatónak, pedig szolgálatuk meg van keserítve az által, hogy rangfokozatukban hátravetettek és tényleg ma hátrább állanak mint kineveztetésük napján. En azt hiszem, hogy olyan intézmény, mely egy egész osztályt elkieserít, elkedvetlenít és megaláz, jótékonyan a sereg szellemére nem hathat. Ezen tisztek azonban 1849-től nem voltak katonai pályán 19 évig, mialatt csak a taktikában is kétszeri átalakulás következett be, tehát nem kevesen lehetnek közülük, kik igen sokat feledve és semmit sem tanulva léptek újra örökre elhagyottak hitt pályájukra. 2-or Olyanokra osztom, kik a hadseregből léptek át. Azt tudjuk, hogy a közös sereg szelleme éppen nem a kitűnők közé tartozik, megrozsdásította, mint Frigyes Károly mondá, a kudarcok routineja. S így ha ezek a katonai szellemet ott hagyták, nem jól cselekedtek, ha elhozták, még rosszabbul tették. Helyeslés).

3-or Olyanokra osztom, kik a nyugalomból vétettek át. Az előbbieket hoztak magukkal, ha jó szellemet nem is, legalább szolgálati képességet; de az utóbbiak sem ezt, sem amazt, sem lélekben, sem testben.

4-ik helyre a szabadságot állományu tiszteket teszem. Ezek kinevezését igen sok esetben könnyelműség jellemzi. Legnagyobb részénél az egyenruhára való hiuság több, mint a vágott dohánya. (Igaz! igaz!)

A minisztérium is hibás, mert ezen különben helyes intézményt minden tekintélyből és vonzerejéből kivetkezettette, nem követelvén tőlök tisztí vizsgát és tekintet nélkül foglalkozásukra s elfoglaltatásuk idejére hivogatták be, a miért éppen a munkaszerető rész kilépett. En tisztelem a honvéd tisztí kar egyeseit, s különösen a kivételeket, és keserűség csak azért van szavaimban, mert nem édes a fájdalom hangja.

A tisztikar általában még jellemzi, hogy nagyon sokan el vannak adósodva (Ugy van!) s az ebből támadó súlyedést fokozza még az is, hogy fizetésük 300 frtig lefoglalható, mint éppen a polgári tisztviselőké, kiknek nem kell rossz fizetés mellett oly aranyos paradicsom-madárnak lenni, mint a honvédtiszteknek. Az egyenruha drágasága oly anyagi s morális csapás a tisztí karon, hogy mielőbbi megváltoztatása kívánatos. Az újabb harcmodor következtében az egének s a királyok önállósága növekedvén, szükségessé teszi, hogy derék tisztí kar alatt jó altisztek álljanak. Ezek hiánya egyik főbaja a honvédségnek s én szerencsétlen expediciensnek tartom az 1871. 6. t. cikket, mert bár mikor is behivhatván az altiszt, a képesség van megbüntetve, s arra vezet, a mi divatozik a közös hadseregben is, mivel az altiszteket addig 4 évig is benntartják, míg a legénység legnagyobb részét két évig sincs zászló alatt; hogyeltagadják az újonczok, hogy írni olvasni tudnak, tehát a mi egyfelől nyeretnek elvesz másfelől és még igazságtalanok is vagyunk. A legénység valóságos önkény alatt él s

bizonyosan nem a minisztériumon mult, ha nincs úgy, mert nemcsak büntető törvénye nincs honvédségünknek, de — ha nem csalódom — nincs még fegyelmi szabályzat és nincs szolgálati, laktanyai szolgálatra vonatkozó, nincs kezelési szabályzat is kiadva.

A legénység kiképzetetéséül igen sok hiányt lehet felfedeznünk. En csak is a lovasságról fogok szólni, mivel ez éppen nem, vagy igen nehezen lévén inprovisálható, kiképzetése több gondot igényel.

Ha a honvéd lovasság anyagát úgy emberben, mint lóban, ha felszerelését tekintjük, azt kell hinnünk, hogy e meg nem válogatott kis emberek e gyöngye lovak, a nyergen levő kard és a karabin mind azt jelentik, hogy könnyű lovasságnak, helyesebben lovas vadásznak kellene lennie. Most a rövid szolgálati idő is oda utal, hogy lovas vadász legyen honvéd-lovasságunk. Ép az ellenkező történet: tömeg-lovasságnak képezik, s a lovasság gyalog tűzharczáról sem nyomtatott, sem másféle szabályzat vagy utasítás nem létezik. A váci gyakorlat alkalmával is a lovasság hajtott végre oszlopmenetet, oszlopvonalca kibontakozást, dandárohamot, de nem tudom, hogy bár egy század a gyalog tűzharczban mutatta volna be magát. Háboru esetében egy lovasnak 24 töltény van előírva, utlovasságnak ilyen kiképzetetését és begyakorlását a czéllal ellenkezőnek tartom és ellenkezik az újabb tapasztalatokkal is, mert csupán Mars-La-Fournál fordult elő egyszer a 70—71-iki hadjárat alatt, hogy a könnyű lovasság zárt rohamot intézett gyalogságra, addig azonban a nehéz lovasság legnagyobbára portyázott s a biztonsági és értesítési szolgálatot végezte. Általában elismerik, hogy több hasznát vették a lovas-osztályoknak, mint az osztály-lovasságnak; óhajtanának vélem, hogy a lovasság gyalog-szolgálatánál szabályzás készítesék, s a század-parancsnokok betanítására utasításnak, a czéllövészetben gyakoroltassanak, mert nem érthetek egyet azon töltény meggazdálkodással, mivel kecségetnek. Mindez nem zárja ki a tömeg-lovasság kiképzését; de ezt a második sorba kellene visszavetni, mert inkább legyenek közepes lovas vadászaink, mint rossz tömeg-lovasságunk.

A lovasságon segítve lesz, ha a sorozásnál az értelmesebbek a lovassághoz vétetnek be, ha jobb lovak szerzetetnek be, ha kerületi parancsnokságok avagy századokként vásárolják be azokat, és nem küldenek holmi nehéz lovakat Pestről Erdélybe, hol olcsóbb és jobb lovak vannak, hol azok az éghajlatot, a talajt nem szenvedhetve felében befeg állanak. Némely hadonlit ez föl esethez, mikor a honvédelmi ügyesség a laktanya vaságyait Pestről deszkától együtt Gyulafehérvárig vasuton s aztán tengelyen a vadregényes fenyvesek hazájába, Csikba szállították. Hogy a századparancsnokok az általant kicsinylik, mert több pénzzel jobb lovat lehet venni, az kétséget nem szenved; de abból nem következik, hogy Pestről még rosszabbakat küldjön a kormány, mint a milyneket a hadparancsnokok beszereztek volna. A gyalog-legénység ruhája először riktó színei miatt czélszerűtlen, másodszor silánysága miatt rossz. A köpenyeg vékony mint a pókháló. Embertelenség télnék idején ámitani a katonát, hogy köpenyeg van s nem fázik meg, mert el találja hinni, és megfagy benne, mire észrevenné, hogy fázik, s nem fogja vigasztalni a miniszter-jelentés, hogy a posztógyár a minisztérium ellenörködése alatt áll. A tisztí kar és altisztek képessége emeltetni fog, ha szak és tankönyvek készítettnek avagy fordíttatnak, mert egy pár olyan férczmű is roppant áron jelent meg a honvédelmi minisztérium által engedélyezett tankönyvczímme, hogy megbotránkoztam rajta. Aztán a katonai jellemmel ellenkezőnek találom, a mit egy pár más münél tapasztaltam, t. i. Waldstättentől és mástól szóról szóra, kivévén azon helyeket, hol rosszul van fordítva.

Vannak tankönyvek tisztek által saját nevök alatt kiadva, mit én ugyan nem tudom, hogy hivnak parlamentarisen nyelven, ha jól emlékszem, Hoffmann képviselő társam a napokban beszélt arról, mit úgy hivnak: receptio. (Derűtség és helyeslés.)

Ha magyar tiszteket akar a kormány képezni, adja meg az eszközöket, adjon a vizsgaköteles tárgyakból legalább tankönyveket: katonai nyelvet és irodalmat alkotni, mert csak ebben és ez által nyerhet honvédségünk specialis és nemzeti szellemet. Ezért egy folyóiratot is kellene alapítani, mely tért nyit egyes katonai kérdéseink megvitatására. (Helyeslés balfelől.) A mig osztrák, német lapokkal és folyóiratokkal táplálkozik tisztikarunk, csak silánydi fog azon lejtőn, a melyen most is meglepően sokat haladott a germanizálódás, az elosztrákosodás felé. Már pedig nemzeti szellem nélkül nem lesz magyar sereg, ha lesz is tüzéségünk, ha lesz minden specialis segédcapatunk is. Semmit érdéni mi eddig olyan hadsereggel, mig az ilyen hiányos is mint jelenleg ér valamit, ha a nemzeti szellem erősen lüktet ereiben. De hogy is lenne, mikor a honvédtábornokok császári tábornokok, a minisztérium a general-commando német átiratára németül felel, mit ne tegyen, mert a magyar ezredek tisztjei s a magyar föld general-commandansainak kellene magyarul tudni, legalább érteni (Helyeslés balfelől) és végtére is úgy

hiszem a honvédelmi minisztérium hivatalos nyelve magyar. (Helyeslés balfelől és felkiáltások a szélső balfelől: gyalázat, hogy nem az!)

Megszavazom a lovasság felemelését, az élelmezési tiszteket, a mi által a honvédség erejében nyer.

Azonban megkivánom, hogy az emberi rész mellett, mint a nagy Napoleon a szellemet nevezi az isteni rész ne hanyagoltassék el, mert hiszen, tudom, hogy a nemzetek nagysága szilárdabb alapon nyugszik, mint a csalékony anyagi erőn. Az anyag szolgálja a szellemnek és a szellem által ér valamit. Ugy a nemzetek is, mint az egének szellemi erőik által mulhatják felül társaikat, ezért csak szelleme nagysága által lehet nagy egy nemzet. A hadsereg képezi a katonákat, de a nemzet, az állam nevei az embert, s az emberből lesz a katoná, ezért olyan a sereg, a milyen a nemzet. (Helyeslés balfelől.) Ha szabad egy nemzet és bizzik jövőjében, akkor sergében is lesz önbizalom; ha nem gyáva és meghunyászkodott egy nemzet, nem kegyelemből, saját életerején akar fennállani, akkor sergében lesz önértet, lesz nemzeti szellem, mert a szellem is olyan, mint a csillagos, magasban tud élni s tér kell, egy darab mindenség, hogy mozoghasson, a porban alant csak temetője van.

S mivel akarok szellemtől áthatott magyar hadsereget, e célhoz vezető egyik utnak tekintem a honvédséget, tehát megszavazom általánosságban az előttnk fekvő költségvetést. (Helyes.)

Azonban nem vagyok egy véleményen azokkal, kik bölcseségnek tartják feledni, s azt tartják legbölcsebbnek, ki legjobban tud felejteni, nem vagyok egy véleményen, mert gyakran hálátlanság feledni, s hálátlanság volna feledni az 1848-iki honvédek, azért elodagodom Várady Gábor t. képviselőtársam határozati javaslatát. (Élénk helyeslés balfelől.)

Elnök: Nem fejezhetjük be ma az általános tárgyalást, miután még többen vannak felirva. Holnap folytatjuk.

Ülés vége 3 óra 50 perczkor.

Orbán Balázs beszéde, a márczius 5-ki ülésben.

T. képviselő ház! Hallottam én már hírlapokban s e házban is dicsőszeket zengeni Magyarországnak népeinek kedvező sorsáról, emelkedő jólétéről; azonban, hogy ezen állítólagos jólétnek mily nagyok árnyoldalai, s hogy a szegény földmivelő nép mily nyomorra kúzd, azt mi vidékén élők tudjuk, de a kormány is segíthet szerezhetett magának a csak nem permanensé vált adó exekutiókból mit nem a fizetni nem akarás, hanem a fizetni nem tudás idéz elő. Nem a Pesten emelkedő fényes palotákról, hanem a kunyhók nyomoráról kell a pauperismusnak jésztó mérvű terjedését megítélnünk. (Helyeslés) Daczára ezen országzerte észlelhető közelszegényedésnek s a megdöbbentő deficitnek, Magyarország nyugdíjrendszere mégis a legpazarabb a föld minden országaié között. Nekünk nagy nyugdíjakkal kell jutalmaznunk a hazánk letiprására tört regimék mindennemű gyűlevész csapatját; nekünk nyugdíjazunk kell azokat, kik hazánkra küll ellenséget vezettek s kik felásták a bitófákat hazánk minden táján, valamint azokat is, kik hazánk alkotmányát lerántani, aláadni segíték. Vannak nekünk egyének ink pár napi korlátnokságért, vagy csak egyetlen névaláírásért is évtizedek óta huzzák a roppant nyugdíjakat. T. ház! ha mi a nyugdíjazás nagylelkűségének e skáláján emelkedünk, Magyarország ma holnap nem lesz más mint a reakció hiveinek táptéje. (Ugy van! balfelől.) Nyugdíj rendszerünknek ez általános ferde iránya mellett van egy oly viszássága is, a mely nem csak terhelő, hanem a legnagyobb mértékben erkölcsstelen is: az az, hogy valamely hivatalnoknak hibáját, vétségét azzal szokták büntetni, hogy nyugdíjazzák. Ezt azért említem itt fel az igazságügyminiszter ur költségvetésének nyugdíj rovatánál, mert éppen az ezen miniszterium alá tartozó erdélyi kir. táblánál tudok a többiek között egy konkrét esetet, hogy egy Bachtól örökölt ülnök urat Bodola Jánost, valamely vétség miatt hivatalától elmozdítva nyugdíjazták, s ez ember már 5 év óta huzzá a dus pensiót, s mivel csak negyven egy néhány éves, még huzhatja egy fél századig. En nem tudom, de nem is vizsgálom, hogy mi volt vétsége, bár erre vonatkozólag nagyon furcsa híreket beszélnek az emberek, és csak azt constatálom, hogy egy fiatal munkaképes embert itt édes semmit sem tevéseért díjaz az állam; tudok másik esetet, hogy egy az urberi kárpótlásuknál magát megfizetni engedett hivatalnok büntetésé színtén nyugdíjazás volt; másokat képtelenségükért nyugdíjaznak.

Ily eset ezer meg ezer van az országban, s a képtelenség vagy bűn ily módon való jutalmazására százazreket, milliókat dob ki minden évben a magyar állam. Vegyük már most az anyagi vesztéség mellett az ily eljárásnak erkölcsi horderejét is tekintetbe; például minő érzést támaszthat egy szorgalmas, hivatalát lelkiismeretesen kezelő, élet tevékenységét, ernyedethen munkásságát s nem ritkán egészségét is áldozatul hozó hivatalnokban azon viszás körülmény, hogy neki erénye és erélye csak oly jutalmat hoz, mint a minőt másnak vétsége hoz; mit érezhet ez, a midőn lát-

ja, hogy 30—40 év kitartó szorgalma mellett, csak hajlott korában, megtört testtel, érheti azt el, a mit amaz fiatalon ért el azért, mert képtelen, gyorran bűnös hivatalnok volt. T. ház! ez a korruptiónak oly ösztöndíja, a melynek ha idejében be nem vágjuk útját, következményei kiszámíthatlanok. (Helyeslés balfelől)

Nem kívánom e tárgyat tovább fejtegetni, mert azt hiszem, hogy senki siacsen e házban a ki ne ismerné, ismerve ne roszálna ezen abnormis rendszert; én hiszem, hogy a kormány se akarja nyugdíj rendszerünk további tarthatlanságot tagadni; azonban itt gyorsan kell az erkölcs és valódi érdem elismerésének, s köteles jutalmazásának alapján egy oly nyugdíj rendszert behozni, a mely érdemszerént jutalmazza a munkába kifáradt, s nyugalmra méltán igényt tartható, vagy az állam szolgálatba szerencsétlenül járt hivatalnokokat; de a mely zárja ki e jótéteményből, az elismerésből a rosz, lelkiismeretlen vagy bűnös hivatalnokot, ki nem jutalmat, hanem elcsapást érdemel. Ezen indokok alapján, bátor vagyok a t. igazságügyminiszter urat felkérni ezen szemérmetlen igazságtalanság megszüntetésére, valamint az összes miniszteriumat arra, hogy egy a csak érdemet jutalmazó nyugdíjrendszer iránti törvényjavaslatot terjeszsen a ház elébe.

Román lapszemle.

(M. G.) A Gazeta Transilvaniei 15-ik számában közli Borcia János a szebeni nemzeti comite elnökének, a comite megbízása és felhatalmazása folytán közrebocsátott felhívását a királyföldi román intelligenciához.

A felhívás így szól:

Miután a némely román férfiak által kimondott passivitas következtében, a királyföldön lakó románság védők nélkül maradt a magyar parlamentben; miután a királyföldi municipiumok ügyei rövid idő alatt tárgyalás alá fognak vétetni az országgyűlésen, ezen körülmény pedig a királyföldi románok érdekeit nagy mértékben érinti, kényszerítve érezük magunkat, ezen ügyek tárgyalása szempontjából egy gyűlést hozni javaslatba, mely gyűlés f. év mártius 13-án fog megtartatni N-Szebenben; melyre a királyföldön lakó román intelligencia testvéri jóindulattal meghívatik.

Czélja lesz e gyűlekezethez, egy követséget küldeni a magyar kormányhoz, és képviselő házhoz, ezeket felvilágosítandó és informálendő a valódi érdekeiről a királyföldön lakó románságnak. A Gazeta Transilvaniei ezen felhívást bevezető sorokkal kíséri, mert egyáltalában nincs inyre az, hogy a szebeni comite a magyar törvényhozó testület s a magyar kormányhoz szándekozó küldöttséget meneszteni.

Szerinte az egy elvekkel s egy szívvél bíró románok szüntelen csak azért küzdenek, hogy a magyar szívekbe egyszer azon meggyőződést csepegtessék, miszerint a románokat csak politcai joguk respectálása s csak is Erdély autonómiájának visszaadása elégítheti ki.

Hiában siránkoztak eddig a románok, és hiában kiáltották, hogy nemzeti politcai jogaiktól meg vannak fosztva, a jagjátat nem sokat használt sőt ellenkező eredményt mutathat fel.

„Meggyőződünk — írja a G. T. — s hiszem, hogy ki is ábrándultunk már, látva reményeink utolsó szálait is tűnédeni; meggyőződünk arról, hogy a javvesztés által jogaink elismertetni nem fognak soha, sőt ellenkezőleg tapasztaljuk, hogy a hatalom minden eszköze nemzeti jogaink elnyomására, tönkretételére használtatik fel; azon jogok, melyek ma oly szépen virulhatnának. Tudjuk, hogy a korona annyiszor ismételte már, miszerint a népek boldogságát kívánja; a korona, a szentesített törvényeket soha lábbal nem tiporta, ellenkezőleg már csak a kolozsvári országgyűlés egybe-hívásával is azoknak érvényét elismerte, az uniót pedig feltételeken engedélyezte, ha abban megnyugszunk s azt helyesnek találjuk.

A Gazeta tovább menve kijelenti, hogy a románok közötti solidaritás nagy tényező — jó volna tehát a nemzeti ügyekben együttesen járni el; nem úgy mint a szebeni comite cselekszik.

A szebeni comite gyűlést hirdet, melynek feladata egy képviselőséget küldeni a magyar kormányhoz és parlamenthez, ezeket informálendő a királyföld ügyében.

Ezt a G. helyesnek nem találja.

Mert szerinte, ha ezt teszik, elismerik a magyar törvényhozó testület egységét — s illetékes eljárását Erdély ügyében; ettől pedig ovakodni kell.

Nem a kormányhoz s nem a pesti parlamenthez kell folyamodni; Ő felségéhez kell küldöttséget meneszteni; Ő felsége bizonyára nem hagyandja orvosolhatlan a román sérelmeket. Nézzük csak mily hatást idézett elő a csehek által 250 ezer aláírással ellátott s Lobkovitz által benyújtott kérvény; a románok is tehetnének így s bizonyára az eredmény meg volna.

Mi hisszük, hogy az eredmény meg volna, hanem nem a kívánt eredmény.

Sajnálni tudjuk a Gazetát, mert valóban sajnálatra méltó. Ő rendkívüli uton akarja jogait érvényesíteni, mind azon egyén ki követelése felhajtása véget keresetét egyenesen a III-ad bírósághoz nyújtja be — s nem tud megbarátkozni sehogy az alkotmányos léttel.

Biasini gyorsutazási menetrendje 1873. márczius 10-től.

A m. keleti vasut menetrendjét márczius 10-kén megváltoztatván következők renddel indulnak meg

Kolozsvár és Felvincz között:

Kolozsvárról Tordára és Felvinczre indul naponként háromszor: reggeli 8, délutáni 4 és esti 7 órákor; a délutáni 4 órai menet Szegedre, Segesvárt, Károly-Fehérvárt és Aradot köti össze várakozás nélkül; az esti 7 órákor induló gyorskocsi a Maros-Vásárhelyre induló vonathoz csatlakozik várakozás nélkül.

Felvinczről Tordára és Kolozsvárra indul naponként kétszer: éjjeli 1 órákor a Maros-Vásárhely felől jövő utasokkal és reggeli 5 és 6 órákor a Nagy-Szeben, Segesvár, Károly-Fehérvár és Arad felől jövő utasokkal; ezen 5 és 6 órai indulásra mindég két gyorskocsi fog Felvinczen lenni, úgy, hogy bármennyi utas jönne is a három irányból, a tovább szállításra bizonyosan számíthatassanak.

Kolozsvárról Szamosujvárra és Deésre naponként kétszer: reggeli 8 és délutáni 3 órákor.

Deésről Szamosujvárra és Kolozsvárra naponta kétszer: reggeli 7 és délutáni 1 órákor.

Árszabály 30 font szabad-podgyászsal: Kolozsvárról Tordáig vagy vissza 2 frt, tulsuly 2 kr.; Kolozsvárról Felvinczig vagy vissza 1-ső és középső Coupé 4 frt, hátulsó Coupé 3.50., tulsuly 4 kr. Kolozsvárról Szamosujvárig vagy vissza 1. és középső Coupé 2.40., hátulsó Coupé 1.80., imperial 1.70., tulsuly 3 kr. Kolozsvárról Deésig 1. és középső Coupé 3.20., hátulsó Coupé 2.70., imperial 2.50., tulsuly 4 kr. A közbeeső kisebb állomások 40 kr-ával mértföldenként számíthatnak, azon megjegyzéssel, hogy a megkezdett mértföld egészebe számítatik.

Mint hogy a t. cz. utazóközönség kényelmére az intézet minden lehető kényelemtől gondoskodik, reméli további pártfogásait is megnyerhetni.

Kolozsvártt, 1873. márcz. 3.

Kibédi Biasini Domokos

(1) 2—3 gyorsutazási tulajdonos és igazgató.

Gazdasági és kerti vetemény MAGVAK

Luczerna, francia.
magyar.

Lóhere, Steier.

Burgundi répa.

Tarló-répa.

Bükköny.

Fűmag, francia és angol.

Akászfamag stb.

Mindenemü kerti vetemény-magvak s mintegy 300 féle virágmagvak, legjobb minőségben és jutányos áron.

Szentjánosi és Weisznál
Kolozsvártt.

Ugyanitt találhatnak valódi Dittmar-féle kerti eszközök és Tax-féle zsebkések.

MAGYAR POLGÁR

NAGY NAPTARA

csak 80 kr.

tiszti czimtar nélkül.

Kapható a lyceumi nyomda központi irodájában, főter, gróf Teleky Domokos ház

Buzautczai 91-dik szám alatt házasság telek minden hozzátartozóval együtt 1873-dik évi ápril hó 29-én kezdve bérbe kiadó. — A házasságban egy gyümölcsös. Előzetesen a tulajdonossal helyben.

Kolozsvártt, 1873 márczius 2—3 (4)

ELADÓ TELEK.

A malomtelekben egy emeletes ház, hol 12 szoba, 2 konyha, pinze és kamara találhatók; mely gyár- vagy vendéglőnek is igen alkalmas — jó feltételek mellett eladó.

Miről bővebb értesítést ad belkőzépütelekben 18-dik sz. alatt

Szenkovich Márton.

Sz. 56—1873.

1—3 (6)

Pályázat.

Nemes Kolozsmegye nagy-nyulási járásában következők körjegyzői állomásokra 400—400 forint o. é. évi fizetéssel és szabad lakással ezennel pályázat nyitattik:

1. Mező-Szent-Mihálytelki körjegyzőség, Füzük, Lompérd és Oláh-Solymos községekkel, székhely Mező-Szent-Mihálytelke.
2. Oroszfői körjegyzőség, Nagy-Nyulás, Kőbük és Komlód községekkel, székhely Oroszfőja.
3. Kozmatelki körjegyzőség, Szász-Banyitza, Tancs és Harasztos községekkel, székhely Kozmatelke.
4. Mező-Szokoli körjegyzőség, Faragó, Kis-Fülpes és Szent-András községekkel, székhely Mező-Szokol.

Pályázók felhívattak az 1871. évi XVIII. törvény 74. 83. §§-a értelmében felszerelt folyamodványukat folyó évi márczius 28-áig alólirt szolgabíróhoz beadni.

A nagy-nyulási járás szolgabírójától
Teke, 1873. évi márczius hó 7.

Schankebank Károly m. p.
szolgabíró.

A főpiacson egy 5 szobából álló I. emeleti utcai lakás Szt-György-naptól kiadó. — Értekezhetni **Tóth József** urnal a zálogház épületében. 3—3 (7)

Eladó új butorok.

Végleges elköltözés miatt eladóvá tétetik egy egészen új ZONGORA s többféle bécsi butorok, u. m.: CREDENZ, EBÉDLŐ-ASZTAL, IRÓASZTAL, FALI TÜKÖR stb. Értekezhetni Kolozsvártt, sörházuteza 5-dik szám.

4—6

Figyelemre méltó!

Orvosi tekintélyek elismervényei és száz meg száz bizonyítvány magánosoktól tanúsítják a **gőres elleni óv-balsam** jeles hatását emésztési-, gyomorgyengeség-, gyomorgőres-, puffadás-, hányásinger-, gyomorsiklás és cholera bajokban.

E balsam ezen felül legbiztosabb szer VÁLTÓLÁZBAN. Egy ónlemez, pecsételt és 3 nyelven használati utasítással ellátott eredeti ára 1 frt 50 fél üveg 80 kr

Dr. Miller mohnóvény-nedve.

Meglepo hatasu hurut-, gégelob-, légszűgyuladas-, nyálkasság-, Éült köhögés-, régi rekedtség, heveny és idült tüdőhurut, vérhányás- és mellszorulásban. Ezen mohnóvény-nedv eredeti tégelyekben van, Nro. I. meglett emberek, Nro. II. 4—5 éves gyermekek számára.

(9)16—20

Beküldetett.

Legyen szives egy tucett tégelyt mohnóvény-nedvvel utánvét mellett küldeni.

Eger, június 20-án 1871.

BYDESKUTY ANÁLIA,

az angol kisasszonyok zárdája főnöknője,

Szerműhely és fő-széküldési raktár Szentlélekutca 105. sz. Brassóban.

Kolozsvártt valódi minőségben egyedül kapható:

Binder K. gyógyszerésznél, Aradon Tonts és társánál, egy Prener W-nél, Balásfalván Schissel K. gyógyszerésznél, Beszterczen Kelp F-nél, Baróthon Libitzky M. gyógyszerésznél, Szászvároson Rekert gyógyszer., Gyulafehérvárt Booss K-nál, Csikszeredán Leicht F-nél, Fogarason Steinburg I-nél, Gy. Ditrón Szathmári I-nél, Gy. Szt-Miklóson Fröhlich F-nél, Hosszfaluban Jekelius gyógyszerésznél, Brassóban Jekelius Nándor, Kugler Ede, Száva gyógyszerészek és Galtz G., Buschain I. kereskedőknél, K-Vásárhelyt Lukács F-nél, Kovásznán Melik és Imre, Megyesen Hinz A. gyógyszerésznél, M-Vásárhelyt Bucher M-nál, Szász-Régen Dietrich S-nál, S-Szt-Györgyön Tschaitag és társánál, Segesvártt Teutsch I. B., Temesvártt Weszely M-nél.

„TISZA” biztosító- és jelzálogbank.

4—18(10)

Alaptőke két millió frt o. é.

Eszközöl minden más társulatoknál olcsóbb díjak mellett biztosításokat tűz- és jég-károk ellen, úgy élet és járadékra.

Jelzálog-kölcsönöket folyósít mártius 25-én kezdve 200 frttól felfelé épületek- és földbirtokokra a legolcsóbb kamatláb mellett, törlesztésre.

Ajánljuk különösen igen olcsó életbiztosításait.

Példa életbiztosításra:

2000 forint tőkéért egyszerü halálesetre biztosítva, fizettetik évekint, ha a biztosító

20
30 frt 60 kr.

30
40 frt 02 kr.

40
55 frt 60 kr.

50 éves
83 frt.

Ezen módozaton kívül más díjszabályzataink úgy nevelési, kiházasítási, férjhezmeneteli tőkék, életjáradéki összegek biztosítása nyereségyrés- vagy a nélkül a legolcsóbb.

Biztosításokat elfogadnak, úgy felvilágosítást adnak a vidéken ügynökeink.

Kolozsvártt a képviselőségi iroda: Főter 8. sz. Tauffer Károly házának első emeletén.

A „Tisza” biztosító- és jelzálogbank kolozsvári képviselősége Kolozsvártt, 1873. januar 17.

Br. **Bánffy Deső** képviselő.

Bovankovits Gyula b. titkár.